

Katechetický VĚSTNÍK

č. 1-2 Školní rok 2001/2002 – září,

Drazí,

už zase začal nový školní rok a i my staří vzpomínáme na to, jak jsme to kdysi prožívali. A vzpomínáme samozřejmě také na naše učitele. Na mne udělal největší dojem ne pan učitel, dobrý pedagog, který nás provázel po celých pět let obecné školy, nýbrž paní katechetka. Taková starší, skromná paní, která se mi ale zapsala do srdce. Naučila mě odkrývat poklady, kterými jsem byl obdařen při svatém křtu. Ještě dnes, když jdu ke svaté zpovědi, připravuji se zřejmě podle návodu, který nám dala. Nebyl to totiž žádný suchý návod, nýbrž uvedení do živého styku s Pánem Ježíšem. Za to jí zůstanu navždy vděčný. A tak bych chtěl přát těm, kteří začínají v tomto roce, aby také našli nějakou takovou dobrou paní katechetku. Katechetku, která neučí jen omílané pravdičky, ale která uvádí do osobního styku s tím, kdo je živá Pravda. V tom je nakonec rozdíl mezi „vyučováním“ a „katechezí“. K vyučování stačí mít dostatek vědomostí. Ke katechezi je třeba spojení s Duchem Svatým. Ta není možná bez života modlitby, bez osobního svědectví. Já měl štěstí, že jsem takovou dobrou katechetku poznal. Kéž potká podobné štěstí i ty, kteří začínají letos.

Váš + Jaroslav Škarvada

O čem to letos bude?

Milí přátelé, v době, kdy se vám dostává do rukou toto číslo Katechetického věstníku, je už škola pravděpodobně opět v plném proudu. Jistě už netrpělivě očekáváte inspiraci pro svou práci, o čemž svědčí i vaše telefonáty a dotazy, zda jsme vás náhodou nevyškrtli ze seznamu odběratelů.

Na co se v tomto školním roce můžete těšit? Dá-li Bůh, budeme pokračovat v tématu, které jsme vloni začali a dosud nedokončili: Vyznání víry. Jistě nebudou chybět ani podněty odpovídající liturgickému roku nebo aktuálnímu dění v církvi. Struktura věstníku bude zhruba stejná jako v loňském školním roce: kromě základního textu to budou luštěnky, biblické postavy (Kartičky pro bystré hlavičky) a podněty ke mši svaté pro rodiče s dětmi (předměty všedního dne). V tomto prvním dvojčísle přinášíme také text přednášky kardinála Ratzingera „Nová evangelizace“, který byl přednesen v Římě při Jubileu katechetů v prosinci r. 2000. Doporučujeme vám, abyste si ho opravdu přečetli a promysleli, možná i prodebatovali ve skupinkách, ve kterých se scházíte, protože obsahuje zásadní podněty pro každého, kdo nějakým způsobem pracuje v pastoraci.

Přejeme vám do nového školního roku hodně síly, darů Ducha Svatého, vytrvalosti a trpělivosti ve velmi náročné, ale i krásné katechetické práci. Ať vás posiluje vědomí, že na ni nejste sami, ale že je to sám Pán, který skrze nás, v nás a s námi působí. On o vaší námaze ví.

A pište nám své postřehy!

Marie Špačková za Katechetické centrum Biskupství brněnského

Obsah čísla 1-2/01-02

Téma:

**Vstoupil na nebesa,
sedí po pravici Boha,
Otce všemohoucího**

- Vzděláváme se:
Věřím ... (J. Kaňa)
- Inspirace
pro katechezi:
– Metody k hl. tématu
– Metody k lit. roku
- Test znalostí:
Věřím v Ježíše,
který vstoupil na nebe
- Příběhy o cestě k
Bohu
Cronin
- Pedagogické okénko:
Práce s obrazem

Přílohy:

- Kartičky
pro chytré hlavičky:
SZ: Rút, Samuel
Saul, David
NZ: Marek, Lukáš,
Zacheus, Lazar
- Luštěnky a prac. listy:
– Ježíš vstoupil
na nebesa
– Růženc
– sv. František z Assisi
- Pro mše s dětmi:
25. až 29. neděle
v mezidobí (cyklus C)

 **Vstoupil na nebesa, sedí po pravici Boha,
Otce všemohoucího**

Toto téma má dvě části: „vstoupit na nebe“ a „sedět po pravici“, i když patří jasně k sobě („jest na pravici Boží, když vstoupil do nebe“ – *1 Petr 3,22*).

Dá se říct, že ve starozákonní mentalitě je viditelné vstoupení na nebe znamením zbožštění, povýšení člověka. Typickým je případ proroka Eliáše, který byl vzat do nebe na ohnivém voze (*2 Král 2,11*). Ale platí to určitě i o Mojžíšovi, který se zjevuje ve slávě spolu s Eliášem u Ježíše na hoře Tábor.

Představa o nebi však byla mezi Židy velmi rozmanitá. Z toho, co se nám z těchto představ dochovalo, je asi nejznámější členění nebe na „vrstvy“, jak říká apoštol Pavel, že byl uchvácen do „třetího“ nebe (*2 Kor 12,2*). Podobně jsou také členění andělů na různé nebeské „kúry“: cherubíny, serafíny apod.

Za zmínku stojí, že v biblické mluvě jakousi hranici mezi nebem – místem přebývání Božího – a mezi zemí tvoří „oblak“. Oblak je viditelné znamení neviditelné Boží přítomnosti mezi lidem. Jakési předznamenání svátosti – ty také vyjadřují viditelnou, téměř hmatatelnou Boží přítomnost mezi lidmi a v člověku. Stačí si vzpomenout na oblačný sloup při cestě Izraele do zaslíbené země (*Ex 13,21*), na setkání Mojžíše s Bohem v oblaku na Sinaji (*Ex 24,15*) nebo ve stánku úmluvy (*Ex 34,5*), na proměnění Ježíše na hoře Tábor (*Mt 17,5*) atd.

Vystoupení na nebe má ale ještě jednu zvláštnost, která se týká zejména nekřesťanských náboženství: učí o vstoupení do nebe jejich zakladatelů na důkaz jejich „pravosti“. Za všechna uveďme aspoň islám, který uchovává v Jeruzalémě posvátné místo, ze kterého vystoupil Mohamed do nebe, odkud přinesl nazpět Boží poselství. Při bližším zkoumání zjistíme, že i některá další náboženství nebo sekty opírají svou pravost o kontakt jejich zakladatele s nebem.

Dá se tedy říct, že inscenace jakéhosi „nanebevstoupení“ různých zakladatelů je velmi lákavá. Ježíšovo nanebevstoupení však souvisí s jeho vzkříšením z mrtvých! To, že Ježíš sedí po pravici Boží, je v Novém zákoně dokonce zdůrazňováno víc než jeho nanebevstoupení (viz např. *Sk 2,33-35*). Ježíš se „posadil“ na pravici

Boží, stejně jako „vstal“ z mrtvých. Jedná tedy aktivně, jako pravý Bůh. Vzkříšení a posazení se po pravici Boží jsou dvě strany jednoho tajemství, dvě fáze definitivního vítězství Kristova nad hříchem a smrtí a výraz jednoho jediného oslavení Kristova. Ježíšův odchod k Otci je také předznamenáním příchodu Ducha Svatého („Odejdu-li, pošlu ho k vám.“ – *Jan 16,7*), který naplní jeho církve. Proto bychom neměli nikdy nanebevstoupení Ježíšovo oddělovat od jeho smrti a zmrtvýchvstání ani od seslání Ducha Svatého. Tato tajemství naší spásy patří neodlučitelně k sobě („Vždyť Kristus Ježíš, který zemřel a který byl vzkříšen, je na pravici Boží a přimlouvá se za nás!“ – *Řím 8,34*).

U svého Otce se za nás Ježíš „přimlouvá“. Církev je totiž jeho tajemným tělem, proto se Ježíš přimlouvá jakoby za sebe samotného, aby celé jeho tělo dosáhlo spásy. Údělem církve je „kralovat s Ježíšem“ (Zj 5,10). Pro církev je důležité si stále uvědomovat, že Ježíš jí není vzdálen, ale že v něm i ona je „v nebi“ a „sedí po pravici Otce“. „Sedět po pravici“ znamená těšit se skutečné moci a současně i vysoké důstojnosti a úctě. Když se např. apoštolové Jan a Jakub dožadují míst po Ježíšově pravici (Mt 10,21), mítí právě tímto směrem. Ježíš jim však ukazuje, že posláním jeho učedníků na zemi není honba za poctami, ale služba druhým až k oběti života. Sám Ježíš je však nyní oslavený Král, Pantokrator („vševládný“). Proto ani na samotném úkonu nanebevstoupení není podstatné, že stoupal vzhůru, ale to, že apoštolům jej zahalil oblak. Tím se vyjadřuje, že Ježíš je i nadále „Emmanuel“ – „Bůh s lidmi“.

Církev není tedy jen plahočící se lidské společenství, ale je současně v Kristu už dnes oslavená a vznešená. Pro katechezi z toho vyplývá, že je nutné představovat církev celistvě. Když se mluví o chybách a hříších křesťanů dnes i v minulosti, musí se současně mluvit i o dobrých skutcích, které se v ní rodí. Když se mluví o jejích stínech, musí se mluvit i o její kráse, když se mluví o špatných mezilidských vztazích v církvi, musí se mluvit i o dokonalých vztazích se svatými. Když se mluví o tom, že jdeme k Ježíši, musí se říct, že už v něm jsme.

Připravuje P. Jiří Kaňa

INSPIRACE PRO KATECHEZI

K tématu: Vstoupil na nebesa, sedí po pravici Boha, Otce všemohoucího

Pomůcky: Sady kartiček s biblickými odkazy nebo citáty (Ex 24,15-16; Ex 34,4-5; Nu 10,33-34; Mk 9,2-7; Lk 21,27-28). Obrázky: některá z událostí Izraelitů na poušti; kříž; hrob s odvaleným kamenem; plamínek ohně. Čtyři papírové oblaky + plastická guma na připevnění na tabuli. Pro děti: tvrdé bílé papíry a nůžky.

Uvedení do tématu:

Děti rozdělíme do skupinek po pěti a rozdáme jim kartičky s biblickými odkazy, každému dítěti jednu. Necháme je vyhledat uvedená místa v Písmu. Nemáme-li pro děti k dispozici i Starý zákon, citáty jim přímo vypíšeme na kartičky. Když si děti biblické úryvky přečtou, porovnaj si navzájem své citáty. Jejich úkolem je pak zjistit, které slovo (podstatné jméno) se vyskytuje ve všech úryvcích, které je všem citátům společné. Která skupinka na to přijde jako první?

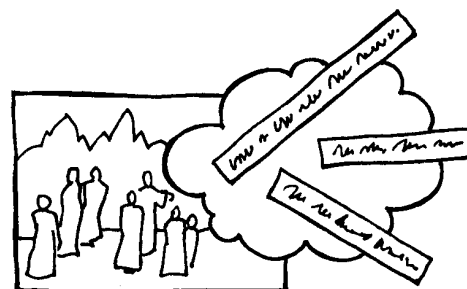
Hlavní téma:

Jakmile zjistíme, že společným slovem všech citátů bylo slovo „oblak“, můžeme společně přemýšlet, co toto slovo znamená.

K čemu patří oblak? Ano, patří vzhůru, k obloze, k nebi. Můžeme se dostat do oblaku? I když jsme na zemi? Někdy jsou skutečně vysoké hory zahaleny oblaky a ten, kdo na takové hoře je, ocitá se zároveň v oblaku. Oblak nám tedy naznačuje jakési setkání nebe a země. A tak tomu bylo i ve všech biblických úryvcích, které jsme si četli. Oblak tam naznačoval, že zde se to nebeské – Boží – setkává se zemí, s lidmi.

Jsou důležitá místa v Novém zákoně, kde se mluví o Ježíši a o oblaku. Abychom na ně přišli, zkusíme si nejprve roztřídit naše kartičky s citáty.

- Tři z nich jsou ze Starého zákona a týkají se Izraelitů, které Bůh vyvedl z Egypta, daroval jim Zákon na Sinaji a vedl je pouští do Zaslíbené země. Katecheta pověsí na tabuli obrázek znázorňující některou z těchto událostí a oblak.

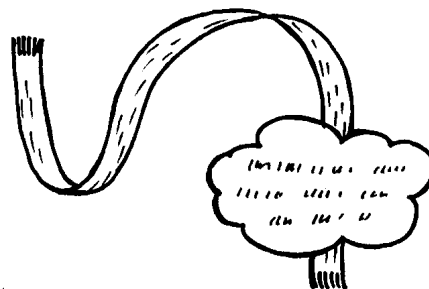

Děti vyberou citáty, které se putování Izraelitů týkají, a samolepkou je přilepí k mraku.

- Katecheta pak dá na tabuli obrázek znázorňující Proměnění Páně a další oblak. Připomeneme si událost proměnění. Při ní se ukázalo, že v Ježíši Kristu se „stýká nebe se zemí“ – Ježíš je pravý Bůh a zároveň pravý člověk. Na oblak přilepíme citát týkající se události proměnění.
- Při proměnění mluvil Ježíš s Bohem o tom, co ho čeká v Jeruzalémě. Co to bylo? Po odpovědi dětí přidáme na tabuli papírový kříž a obrázek hrobu s odvaleným kamenem.
- Po Ježíšově smrti a vzkříšení víme ještě o jedné události, kde je řeč o oblaku. (Přilepíme prázdný oblak na tabuli.) Necháme děti hádat, případně jim přečteme citát Sk 1,8-9. Ano, při Ježíšově nanebevstoupení nám zase oblak ukazuje, že tady se „stýká nebe se zemí“. Ale zajímavý je tady směr. Ve všech těch předchozích „oblačných událostech“ přicházelo to Boží „shora“, k lidskému. Nyní Ježíš odchází do nebe, vstupuje na nebesa – a protože je nejen pravý Bůh, ale i pravý člověk, tak také v Kristu to lidské vstupuje na nebesa. (Na oblak namalujeme šipku vzhůru.)
- A k tomu neoddělitelně patří, že nám pak seslal svého Ducha, Ducha Svatého. (Přilepíme na tabuli plamínek.)
- Na konec tabule pak dáme další oblak. Na konci času přijde Ježíš ve slávě – tehdy se „nebe“ v **plnosti** setká se zemí, v plnosti přijde na zem Boží království. (Na oblak přilepí svou kartičku děti, které dostaly citát z Lukášova evangelia.)

Dynamika:

- Děti si mohou z tvrdého papíru vyrobit záložku ve tvaru podlouhlého mraku, na který si napíší citát: „Potom my živí, kteří se toho dočkáme, budeme spolu s nimi uchvázeni v oblacích vzhůru, vstříc Pánu. A pak už navždy budeme s Pánem.“ (1 Sol 4,17).
- Je možné také zkrátit nebo zjednodušit téma nanebevstoupení a venovat se více slovu „sedět po pravici Boha, Otce všemohoucího“. Poté, co dětem vysvětlíme, že sedět po pravici je v řeči bible výrazem úcty, vznešenosti, moci a slávy, mohou děti na malovat symboly moci a vznešenosti (např. pocty prokazované nejvyšším státníkům (červený koberec, vojenská přehlídka, u panovníků trůn). Výtvary dětí pak nalepíme na společný plakát s uvedeným citátem Kréda.

Závěr:

Jako shrnutí a závěrečnou modlitbu se pomodlíme Vyznání víry. Při slovech, kterými jsme se dnes zabývali, zvednou děti nad hlavu vyrobené „oblačkové záložky“. *Podle H. Baránkové, Metylovice*

Inspirace k liturgickému a ročnímu období

☑ **Sv. František z Assisi.** Tento světec, kterého si připomínáme v říjnu, je blízký a sympatický snad všem lidem. V příloze najdete jeho stručný životopis zpracovaný formou komixu. Věříme, že je to forma přístupná dnešním dětem a mládeži. Chtěli bychom se pokusit do každého věstníku dát letos tímto způsobem životopis jednoho světce.

At' vyučujete jakoukoliv věkovou skupinu, vaši žáci jsou na začátku roku naplněni určitou nejistotou, zvláště tehdy, učíte-li je poprvé. Budou sledovat vaše reakce, hodnotit vaše postoje, odhadovat, jaké asi budou vztahy mezi vámi a nimi, zvažovat své místo ve skupině a rozhodovat se, jak se budou chovat. Využijte této skutečnosti k upevnění takového chování, které bude spolupracující, ne rušivé. Dbejte pevně na soustavné dodržování pravidel chování, která si předem stanovíte. Později, až žáci pochopí, co se od nich očekává, můžete příležitostně „povolit“, aniž by to narušilo hodinu.

Podle knihy Strategie řízení třídy, vyd. Portál, 1993

TEST ZNALOSTÍ: JEŽÍŠ VSTOUPIL NA NEBE (Sk 1,1-14)

1. **Jak dlouho se Ježíš ukazoval apoštolům po svém zmrtvýchvstání?**
 - a) 40 dní
 - b) 1 týden
 - c) 3 dny
2. **Na které hoře byli apoštolové s Ježíšem, když Ježíš vstoupil na nebe?**
 - a) na hoře Tábor
 - b) na hoře Olivové
 - c) na hoře Ararat
3. **Co zakrylo apoštolům pohled na Ježíše?**
 - a) kadidlový kouř
 - b) stříbrná mlha
 - c) oblak
4. **Co řekl Ježíš apoštolům před nanebevstoupením?**
 - a) že jim pošle Ducha Svatého a budou mít sílu, aby byli Ježíšovými svědky
 - b) že je smutný, protože je už neuvidí
 - c) aby nebyli zoufalí a snažili se rychle na všechno zapomenout
5. **Kdo řekl apoštolům: „Muži galilejští, proč tak stojíte a hledíte k nebi?“**
 - a) kolemjdoucí zbožné ženy
 - b) farizeové
 - c) dva muži v bělostných šatech
6. **Kam odešli apoštolové po Ježíšově nanebevstoupení?**
 - a) rozešli se do celého světa a hlásali evangelium
 - b) vrátili se do Jeruzaléma a modlili se za seslání Ducha Svatého
 - c) odešli se rozloučit se svými rodinami
7. **Kolik apoštolů bylo při Ježíšově nanebevstoupení?**
 - a) dvanáct (tj. všichni)
 - b) deset (chyběli Jidáš a Tomáš)
 - c) jedenáct (chyběl Jidáš)
8. **V které z těchto situací byl Ježíš rovněž na hoře?**
 - a) při vzkříšení Lazara
 - b) při svém proměnění
 - c) při svatbě v Káně Galilejské
9. **Co v Písmu svatém obvykle vyjadřuje symbol oblaku?**
 - a) Boží přítomnost
 - b) Boží hněv
 - c) Boží trest
10. **Jak dlouho po svém nanebevstoupení seslal Ježíš Ducha Svatého?**
 - a) za 50 dní
 - b) za 40 dní
 - c) za 10 dní

PŘÍBĚHY O CESTĚ K BOHU

V tomto školním roce vám přineseme v každém čísle jeden skutečný životní příběh známé či méně známé osoby. Příběhy jsou vhodné pro starší školní věk – od 6. třídy výše. Měly by být základnou pro rozhovor o hledání Boha a o víře. Věříme, že je uvítáte, protože příběhů pro tento věk je málo.

❖ Cronin

Archibald Joseph Cronin se narodil se v r. 1896 ve Skotsku. Stal se lékařem. Během studia patřil mezi ty studenty, kteří se náboženství a víře posmívali. „Pomyšlení na Boha ve mně vyvolávalo přímo pohrdání tou starou otrěpanou pohádkou,“ píše Cronin později. Jako svědomitý lékař, který pracoval v různých nemocnicích a setkával se zblízka s lidmi a s jejich problémy. Po nějaké době vážně onemocněl, zanechal práce lékaře a začal psát romány. Brzy se stal známým spisovatelem. „Životní zkušenosti mi odhalily nové hodnoty. Uvědomil jsem si, že život je víc než to, co jsem dosud znal. Ztratil jsem pocit povýšenosti. Ještě jsem netušil, že je to první krok na cestě k Bohu.“

Na Cronina hluboce zapůsobilo hornické neštěstí, které postihlo 14 horníků. Byli zasypani pod zemí a jejich rodiny i celá vesnice se vroucně modlili k Bohu o jejich záchranu. Cronin byl mezi

zachrání. Když se jim podařilo dostat se blíž k horníkům, slyšeli, že se modlí a zpívají zbožné písně. Tak v sobě udržovali naději na záchranu. Na tuto událost Cronin nikdy nezapomněl.

Nejlepším důkazem o Bohu není rozumové vysvětlení, ale příklad života těch, kteří podle své víry žijí. Jednu takovou křesťanku Cronin potkal. Byla ošetřovatelkou a obětavě se dlouhá léta starala o nemocné, každý den je navštěvovala a pomáhala jim. Vždycky byla veselá a vyrovnaná. I když měla hodně práce, nikdy si nestěžovala. Cronin ji obdivoval. Jednoho dne jí řekl: „Proč nepožadujete za svou práci vyšší mzdu? Je to směšné, za jak málo peněz pracujete!“ Ošetřovatelka se jen usmála a skromně řekla: „Mně stačí to, co si vydělám. Víc nepotřebuju.“ Ale Cronin naléhal: „Ale přece jen byste měla požádat o zvýšení platu. Sám Bůh ví, že si to zasloužíte!“ „Pane doktore,“ řekla ošetřovatelka, „jestliže Bůh ví, že si to zasloužím, pak mi to úplně stačí.“

„Tenkrát jsem si uvědomil, že celý život této ošetřovatelky je nepřetržitým důkazem víry v Boha. Náhle jsem pocítil, že její život má hluboký smysl, zatímco můj je poměrně prázdný,“ píše Cronin. Začal ještě víc přemýšlet o smyslu lidského života.

Dospěl k názoru, že vesmír nepovstal slepou náhodou, že celý lidský život – včetně utrpení – má smysl, který můžeme hledat a objevovat. Zároveň poznal, že člověk je příliš malý na to, aby mohl Boha dokázat nebo úplně pochopit. Bůh sám přichází člověku na pomoc a dává se poznat tomu, kdo po něm touží.

Cronin si uvědomoval, že mnoho lidí musí projít cestou hledání jako on, a proto se snažil své úvahy, které ho přiváděly na cestu víry, zapsat pro budoucí generace. Píše například: „Lidé často nechtějí o Bohu mluvit, a přitom je stravuje duchovní hlad a touha po štěstí, které nikdy nekončí. Někteří jsou zmateni vědeckým pokrokem, jiní zas neochotni hlouběji přemýšlet. Přitom víra v Boha si dnes zaslouhuje víc pozornosti než kdy dříve. Nikdy nebyla tato otázka tak naléhavá a životně důležitá.“

Croninův život je pro všechny svědectvím, že Boha lze nalézt. A nalézt Boha, znamená nalézt všechno. *Podle knihy Š. Senčík, SJ: O tých, čo hľadali a našli Boha. Dobrá kniha, Trnava 1993*

Otázky:

Považujete otázku víry v Boha za životně důležitou jako Cronin? Proč ano, proč ne? – Proč někteří lidé nechtějí ani přemýšlet, natož pak mluvit o Bohu? – Je víra pro člověka obohacením, nebo ne?

DROBNÉ POSTŘEHY Z PRAXE

Bylo to víceméně náhodné, když jsem přišel do školy 1. stupně, abych něco vyřídil. Na chodbě stály tři maminky, aby si vyzvedly své děti, jedna z nich už svého synka držela za ruku. Hovořil jsem v jejich blízkosti s paní učitelkou. Paní s dítětem měla zřejmě v úmyslu přihlásit svou ratolest do náboženství. Najednou mě překvapila větou: „Jiříčku, tam je pan farář, běž za ním!“ Jiříček byl překvapen také, podíval se na mě, dvěma kroky se ke mně přiblížil, ale pak se otočil a rychle skočil zpět k mámě, aby se skryl v její jisté náruči. Usmál jsem se tomu a k mamince jen prohodil, aby dítě netrápila.

Zdá se mi, že tato drobná událost symbolicky vyjadřuje to, s čím se v naší katechetické práci často setkáváme. Přivedla mě k následujícímu zamyšlení: Vychovávat dítě je důležité, krásné i těžké. V něčem rodiče vedou děti doslova za ruku a s velkým nasazením je chrání. V něčem jim dávají svobodu, přestože děti by potřebovaly ochranu a vedení. Jak může jít dítě samo za cizím člověkem

a s ním si povídat? Kdyby se dotyčná maminka se mnou vídala v kostele společně s Jiříčkem a kdyby mě později viděl Jiřík i ve škole, sám by třeba vykřikl: „Mami, tam je pan farář, já jdu za ním!“ Posílat dítě do neznáma, kam rodiče nejdu – jak dlouho to vydrží a jakou to má hodnotu?

Podíváme-li se na Pána Ježíše, vidíme to zřetelně. Osobně nás uvádí do tajemství a do pravdy. Proto ho také nazýváme Dobrým Pastýřem. Důležitou katechetickou prací vidím proto v úsilí přiblížit rodičům, že v náboženské výchově jdou s námi stejnou cestou.

P. Jaroslav, Dačice

VYLUŠTILI JSTE SPRÁVNĚ?

☀ Správné řešení testu: 1a, 2b, 3c, 4a, 5c, 6b, 7c, 8b, 9a, 10c.

☀ Ježíš vstoupil na nebesa: *Oblak v Písmu sv. symbolizuje: BOŽÍ PŘÍTOMNOST.*

☀ Růženec: *Maria NÁS VEDE K BOHU.*

PEDAGOGICKÉ OKÉNKO

Obraz v katechezi

„Učiňme člověka, aby byl naším obrazem podle naší podoby...“
(Gen 1,26). Málodky nás při četbě toho verše napadne celý jeho dosah: Bůh se sám poprvé v dějinách vesmíru zjevuje tím, že tvoří člověka.

Ten ve své prvotní nevinnosti odrážel Boží podstatu. Ovšem brzy svým rozhodnutím tento obraz pokřivil. Nicméně je to dostatečný důvod k tomu, aby byl kromě slova použit i tento nejstarší katechetický prostředek – obraz, ačkoli se dá říci, že bývá dosti opomíjen. Žijeme v době, kdy jsme sice obklopeni „obrazy“ – televizí, filmem, časopisy, ale ty jsou naprosto konzumní a povrchní. Působí pouze na city a neprovokují k hlubšímu zamyšlení.

Na druhé straně najdeme v kulturním dědictví úplný poklad obrazů a uměleckých vyjádření, u kterých má smysl se zastavit. A je nezbytné, aby i děti s nimi byly seznamovány a naučily se je „číst“. Právě meditací nad hodnotným obrazem se probouzí fantazie a na místo pasivního přijímání v případě konzumní kinematografie nastupuje kreativní myšlení.

Pokud budete používat obraz v katechezi, nezapomeňte na několik důležitých fází. **Prvním** důležitým bodem je navození atmosféry, ztišení, popř. použití tlumené hudby. **Druhým** bodem je předběžné seznámení s obrazem. Je dobré uvést, o jaké dílo se jedná, kdo jej namaloval, popř. s jakým úmyslem nebo za jakých souvislostí. Jako **třetím** bod následuje první jednoduchá kontemplace obrazu. Ve chvíli ztišení nechme na sebe dílo působit. **Posledním** bodem je vyjádření zkušenosti s obrazem: **Co vidím?** Zde si můžete všimnout křivek, formy, detailů, barev... Zkrátka: pozorujeme obraz „zvenku“. **Jak to na mne působí?** Jde o vyjádření našich pocitů (pozitivních i negativních, např.: Je to uklidňující, Mám z toho strach...). Tentokrát totiž pozorujeme obraz „zevnitř“. A nakonec shrnutí: **Co mi to říká?** Např.: umělec chtěl vyjádřit toto a já jsem se v obraze také našel...

Při pozorování obrazu v katechezi vyústí pak toto shrnutí většinou v modlitbu, do níž zabudujeme chvály, díky i prosby podle toho, k čemu nás pozorování přivedlo.

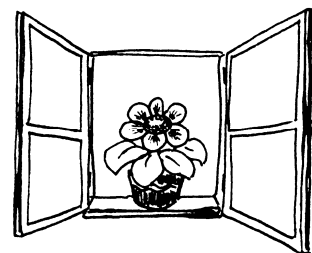
Pro dobré čtení obrazů je velmi užitečné znát symboliku používanou ve výtvarném umění. Alespoň několik typů:

Čáry horizontální:

- vyjadřují pokoj, klid, vyrovnanost, pohodu, dojem šířky, pokračování;
- smrt, odpočinek, pasivitu, nízkost, lásku;

Čáry vertikální:

- touhu, vzmach, dynamismus, stoupání, zrození;
- nadřazenost, nekompromisnost, nesmiřitelnost, tvrdost;

Křivky:

- otevřenost, přijetí, plnost, jemnost, fantazii;
- únik, nejistotu, uzavřenost, tajemství;

Diagonály:

- odchod, pohyb, přemístění;
- opozici, ztrátu rovnováhy;

Lomené čáry:

- dynamiku, výbuch radosti, prasknutí, boj, násilí, utrpení;

Barvy:

teplé: žlutá, oranžová, červená; **studené:** zelená, modrá, fialová.

Podíl smyslových orgánů
na příjem vnějších signálů
náznorně dokumentuje,
jak důležitý je
v jakémkoliv vyučování obraz:

zrak	83,0	%
sluch	11,0	%
čich	3,5	%
hmat	1,5	%
chuť	1,0	%

Symbolika barev:

- **červená:** symbolizuje oheň, krev, nadšení, vzrušení, nebezpečí, život, lásku i nenávisť...
- **oranžová:** je barvou zdraví a zralosti, symbolizuje teplo, radost, energii, slávu, nádheru...
- **žlutá:** symbolizuje zlato, světlo, slunce, jaro, vznešenost, Boží přítomnost...
- **zelená:** je barvou radosti, zrození, pokoje, odpočinku...
- **modrá:** představuje vzdálenost, čistotu, osvěžení, chlad, tichost, vážnost, Boží moudrost...
- **fialová:** symbol vznešenosti, tajemství, vážnosti, bohatství, okázalosti, strachu, smutku, utrpení;
- **černá:** smutek, smrt, noc, chaos, zlo, ale může být i barvou slavnostnosti;
- **šedá:** symbolizuje beznaděj, vážnost, strohost;
- **bílá:** představuje světlo, čistotu, něhu, nevinnost, dokonalost, pokoj, absolutno, zmrtvýchvstání
- **hnědá:** je symbolem vážnosti, odpočinku, země, lidských podmínek.

Dále je dobré si všimnout hry světla a stínu, které mohou znamenat radost a něhu, napětí a dramatickosti, tajemství a romantiku, nebo zkoumat použití různých symbolů a atributů.

Připravuje P. Mgr. Petr Šíkula

POSLEDNÍ SLOVO MAJÍ DĚTI

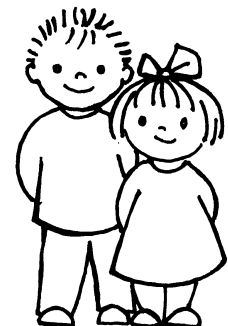
☺ Při dětské mši svaté ukazuje kněz svitek papíru a dává hádat: „Co je to?“
Jedna holčička odpoví: „To bude asi dynamit.“

☺ Rodiče mají jít na svatbu za svědky. Malý Ondra se ptá: „Kdy už půjdeme
za ty světce?“

z Jiřkovic

☺ „Koho si vybral Pán Ježíš, aby hlásali jeho učení?“
„Účetníky ...“

J. Foller, ZŠ Čechtice

© Biskupství brněnské, Katechetické centrum, Petrov 8, 601 43 Brno,
tel. 05-4323 5030, kl. 227 nebo 257, e-mail: kc.brno@biskupstvi.cz.

Evidenční číslo periodického tisku: MK ČR E 12332.

Redakce: Mgr. Marie Špačková, Mgr. Miroslav Šudoma. Ilustrace: Iva Fukalová.
Jazyková korektura: RNDr. Josef Gerbrich.

Objednávky a změny adres hláste svému Diecéznímu katechetickému centru
(podle příslušnosti k diecézi).

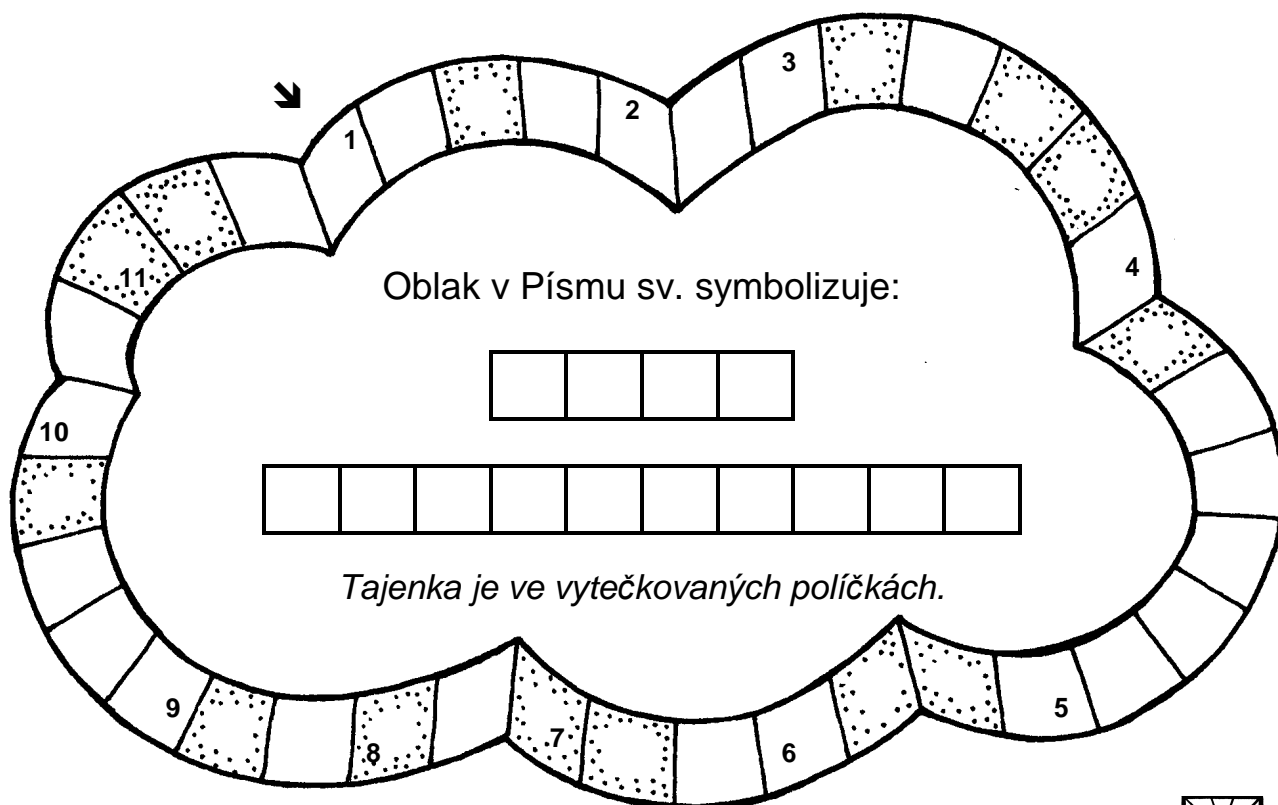
Vychází 9× do roka (během školního roku). Toto číslo bylo dáno do tisku 12. 9. 2001.

JEŽÍŠ VSTOUPIL NA NEBESA

Pravda o Ježíšově nanebevstoupení je součástí Vyznání víry. Ve skutcích apoštolů čteme mimo jiné: „... byl před jejich zraky vyzdvižen a oblak jim ho vzal z očí“ (Sk 1,9).

Znamení oblaku se vyskytuje v Písmu svatém vícekrát. Už ve Starém zákoně se objevuje při předání Desatera Mojžíšovi, při putování Izraelitů po poušti nebo při posvěcení Šalomounova chrámu. V Novém zákoně čteme o oblaku při Ježíšově proměnění nebo právě při nanebevstoupení.

Když vyluštíš následující řetězovku ve tvaru oblaku, dozvíš se, čeho je oblak v Písmu svatém symbolem. Poslední písmeno prvního slova je zároveň prvním písmenem slova následujícího.

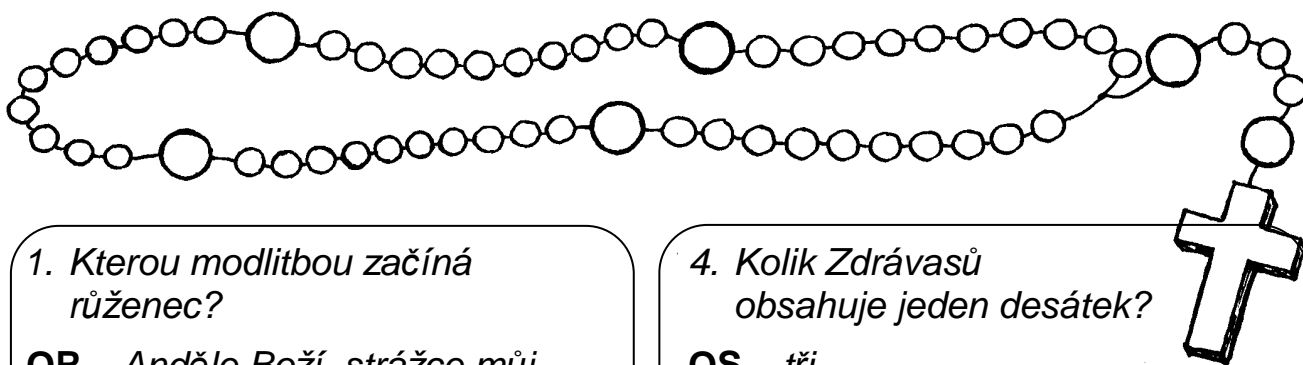

1 – 2	hora Ježíšova proměnění	7 – 8	počet blahoslavenství
2 – 3	dřevěný okraj obrazu	8 – 9	zázračný pokrm na poušti
3 – 4	kdo vyvedl Izraelity z Egypta	9 – 10	stojan ke čtení Písma v kostele
4 – 5	jehla s kulatou hlavičkou	10 – 11	orgán čichu
5 – 6	nástroj Ježíšova umučení	11 – 12	útvary v čele s prezidentem
6 – 7	obilnina, z které se peče chléb		

RŮŽENEC

Panna Maria je žena, která bezvýhradně uvěřila Bohu a stala se matkou Božího Syna. Od nepaměti se věřící křesťané rádi modlili k ní, a spolu s ní k Bohu. Jednou z forem takové modlitby je růženec. Je to modlitba, která vznikla kolem r. 1400 a dosud neztratila na své aktuálnosti.

Dobře si prohlédněme nakreslený růženec a vezměme do ruky i ten opravdový. Umíme se ho modlit? Co o něm víme? Jaký má smysl? – Písmena před správnou odpovědí vytvoří tajenku.

1. Kterou modlitbou začíná růženec?

OR *Anděle Boží, strážce můj*

NÁ *Věřím v Boha*

CA *Pod ochranu tvou*

4. Kolik Zdrávasů obsahuje jeden desátek?

OS *tři*

UJ *patnáct*

EK *deset*

2. Jaká jsou růžencová tajemství?

OD *radostná, žalostná, vítězná,*

PR *veselá, smutná, jásavá, tichá*

SV *radostná, bolestná, slavná, světla*

5. Který řád se v dějinách zasloužil o rozšíření modlitby růžence?

BO *dominikáni*

NÁ *jezuité*

SM *salesiáni*

3. Kolik desátků má jeden růženec?

ED *pět*

ML *deset*

ZA *sedm*

6. Kterou modlitbou růženec končí?

ÍM *Anděl Páně*

HU *Zdrávas Královno*

TĚ *Andělíčků, můj strážníčku*

TAJENKA:

MARIA _____

FRANTIŠEK Z ASSISI

<p>František se narodil r. 1182 v italském městě Assisi. Jeho otec Pietro Bernardone byl bohatým obchodníkem s látkami.</p>	<p>Ve 20 letech odešel do války mezi městy Assisi a Perugia. Místo hrdinství upadl do zajetí.</p>	<p>Vrátil se s podlomeným zdravím, ale s novým pohledem na život. Často se modlil.</p>
<p>Začal opravovat polorozpadlý kostelík sv. Damiána. Netušil, že půjde o „opravu“ celé církve.</p>	<p>Aby získal peníze na opravy, prodal otcovy cenné látky. Ten se však rozzlobil a František odešel z domu.</p>	
<p>Řád se začal šířit po Itálii a celém tehdy známém světě. „Oprava“ Božího domu, tj. církve, začala.</p>	<p>V Assisi žila dívka Klára. I ona se nadchla pro chudobu a život podle evangelia. Založila řád klarisek.</p>	<p>František měl rád všechny živé tvory. Nazýval je „moji bratři a sestry“.</p>
<p>Františka vyhledávali chudí a nemocní. Kázal Boží slovo, všem pomáhal, uzdravoval a rozdával, co sám dostal.</p>	<p>Jednou o Vánocích postavil první jesličky a živý betlém. Zvyk se později rozšířil do celého světa.</p>	<p>Přes nemoci a bolesti ke konci života napsal krásnou modlitbu, plnou radosti a chvály Boha. Zemřel v r. 1226.</p>

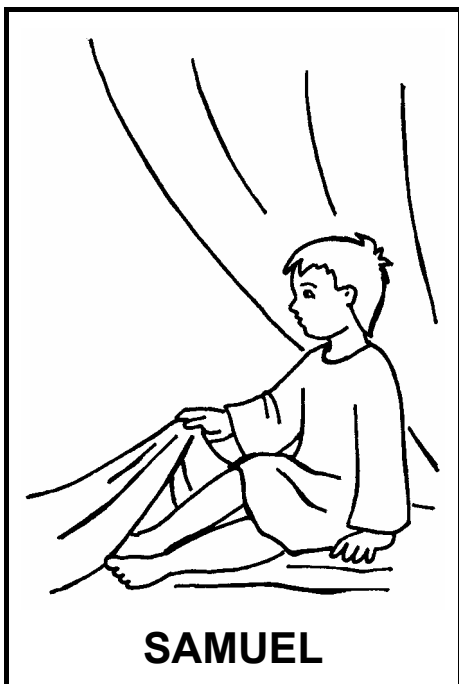
RÚT

21.
Původem byla Moabitka. Zamilovala si národ a víru svého muže, který pocházel z judského Betléma. Když ovdověla, rozhodla se vrátit se svou tchýní Noemi z moábské země do Betléma. Při sbírání klásků na poli se zalíbila Boázovi a stala se jeho ženou. Měli spolu syna Obéda, který se stal dědečkem krále Davida. Z Davidova rodu se později narodil Ježíš Kristus.

MAREK

21.
Je autorem nejkratšího evangelia. Podle tradice byl příbuzným sv. Barnabáše a spolupracovníkem sv. Petra i Pavla. Evangelium sepsal v Římě. Vycházel pravděpodobně z kázání sv. Petra. Líčením Ježíšových zázraků zdůrazňuje, že Ježíš je Syn Boží. Několikrát je o něm zmínka ve Skutcích apoštolů. Má svátek 25. dubna.

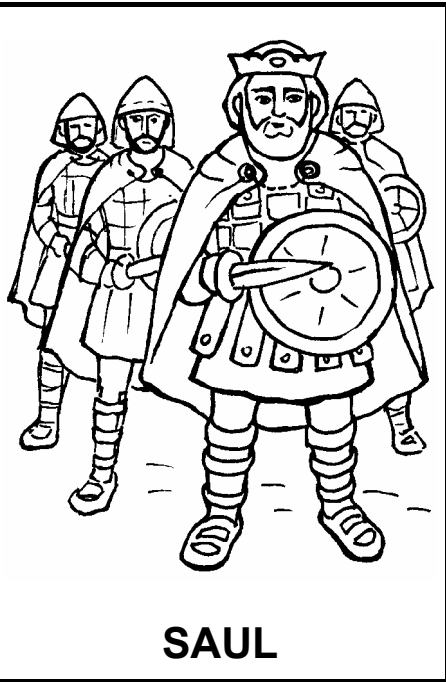
SAMUEL

22.
Byl posledním v řadě izraelských soudců. Jeho maminka Anna si ho vyprosila od Boha úpěnlivou modlitbou. Vyrůstal ve svatyni v Silo u soudce a kněze Eliho. Jednou v noci uslyšel hlas, který ho volal jménem. Na radu Eliho odpověděl: „Mluv, Hospodine, tvůj služebník poslouchá.“ Po smrti Eliho soudil a spravoval celý Izrael. Pomazal za krále Davida.

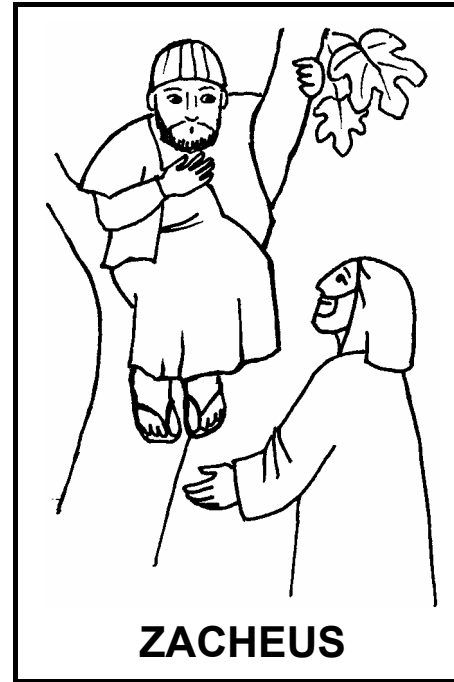
LUKÁŠ

22.
Pocházel z pohanské rodiny, pravděpodobně z Antiochie. Povoláním byl asi lékař. Stal se křesťanem a doprovázel na misijních cestách sv. Pavla. Podle tradice je autorem třetího evangelia a Skutků apoštolů. Některé události vykresluje tak barvitě, že je nazýván „malířem“. Více než ostatní evangelisté píše o P. Marii, Božím milosrdenství a Duchu Svatém.

SAUL

23.
Byl prvním izraelským králem
po řadě soudců.
Nejdříve kraloval dobře,
ale pak přestal
poslouchat Hospodina
a dělal i to, co Bůh zakázal.
Dokonce navštívil i věštkyni.
Když na něj padl chorobný
smutek, uklidnila ho jen
Davidova hra na loutnu.
Davida však začal nenávidět
a pronásledovat i s vojskem,
protože se bál o své kralování.
Obklíčen nepřáteli
si nakonec vzal život.

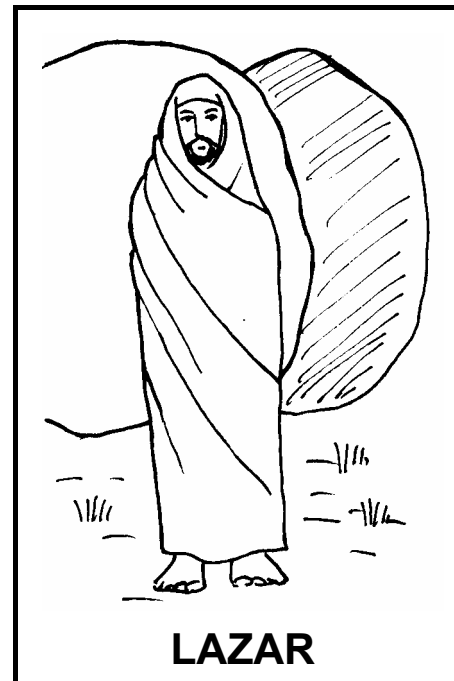
ZACHEUS

23.
Bohatý muž malé postavy.
Vybíral v Jerichu a okolí
dávky a daně pro Římany.
Když Ježíš přišel do města,
vylezl tento muž na fíkovník,
aby jej mohl uvidět.
Ježíš ho vyzval,
aby šel dolů, protože chce být
hostem v jeho domě.
Z radosti tento celník
rázem změnil svůj život.
Polovinu majetku
rozdal chudým
a těm, které ošidil,
nahradil škodu čtyřnásobně.

DAVID

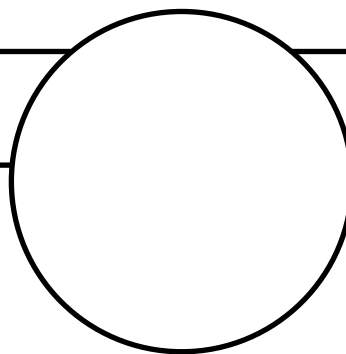
24.
Byl pasáčkem ovcí.
Jeho otec se jmenoval Jesse
a měl osm synů.
Tohoto nejmladšího pomazal
prorok Samuel za krále.
Bojoval s obrem Goliášem
a zvítězil nad ním prakem.
Uměl krásně hrát na harfu
a skládal žalmy.
Byl pronásledován
králem Saulem.
Nechal zabít Uriáše
a vzal si jeho ženu Batšebu.
Svého hříchu litoval.
Z jeho rodu pochází Ježíš.

LAZAR

24.
Byl Ježíšovým přítelem.
Měl dvě sestry: Marii a Martu.
Bydlel v Betánii.
Ježíš byl u nich často hostem.
Tento Ježíšův přítel náhle
onemocněl a zemřel.
Zabalili ho do pláten
a pohřbili.
Když se Ježíš dozvěděl
o jeho smrti, zaplakal.
Přestože jeho tělo
leželo v hrobě už čtyři dny,
Ježíš ho vzkřísil.
Všichni se radovali a Ježíš
děkoval Otci, že ho vyslyšel.

Podněty ke mši svaté pro rodiče s dětmi

Náměty k promluvám s využitím předmětů všedního dne

podle W. Hoffsümmerra

Pokračujeme v tom, co jsme začali v loňském školním roce. „Uživatelům“ doporučujeme, aby si znovu přečetli úvodní praktické poznámky (viz č. 1-2/2000-01) k využití těchto námětů. Připomínáme, že naším cílem není popsat vše do nejmenších detailů, ale chceme dát pouze podněty k individuálnímu zpracování a dotvoření. Věříme, že ten, kdo tyto náměty používá, sám přijde na spoustu zajímavých předmětů všedního dne a nakonec použije třeba úplně jiné než ty, které jsou zde předkládány.

25. NEDĚLE V MEZIDOBÍ: Lk 16,1-13 (C)

Téma: *O nepoctivém správci*

Předmět: *Písmenko*

Krátká úvaha předem: Pán nechválí svého správce kvůli jeho nepoctivosti, ale kvůli jeho obratnosti. Kéž bychom byli tak vynalézaví, když jde o Boží věc, jako jsou vynalézaví lidé, kterým jde jen o pomíjivé dobro!

Námět k promluvě: Dnes jsme slyšeli zvláštní evangelium. Pán Ježíš vyprávěl příběh o nepoctivém správci, kterého jeho pán pochválil. Není to divné? Jak tomu máme rozumět? Copak nepoctivost a podvod se dá chválit?

Jenže Pán nepochválil svého správce za jeho podvod, ale za jeho šikovnost a vynalézavost. Správci šlo o to, aby i po propuštění z úřadu mohl dobře žít. A dokázal pro to udělat všechno. Pán Ježíš řekl, že bychom měli být stejně obratní a vynalézaví, když jde o ještě důležitější věci – třeba o věčný život. Každý z nás totiž bude jednou „skládat účty ze svého správcovství“, tzn. ze svého života. A ten, kdo dokáže být věrný v maličkosti, bude věrný i ve velké věci.

Hned si to ukážeme na dnešním předmětu. Je to něco, s čím se školáci setkávají každý den. Když se tyto „předměty“ poskládají vedle sebe, vznikne slovo... Ano – je to písmeno! – Kněz ukáže papírová nebo velurová písmena (jejich sada se dostane v papírnictví nebo v hračkářství). Písmeno je jen nepatrná, maličká věc. Někdo by si myslel, že na každém písmenu ani moc nezáleží. Když ho popleteme nebo nějak změním, nic se nestane, protože v každém slově a větě je přece ještě spousta dalších písmen! Ale není to pravda: na každém písmenu záleží! Představte si třeba toto slovo: KOSTEL. (Kněz napíše na tabulku.) Kdyby někdo změnil „K“ třeba na „P“, co by vzniklo? (postel) Uznáte, že jsou to dvě úplně různé věci. (Když máme být v kostele, nemůžeme být v posteli...) A co teprve číslice! Napíšu třeba: 1000 (tisíc). Kdybych zapomněl napsat poslední nulu, i když je to úplná nula, co by vzniklo? Jen 100 (sto). A to by se asi málokomu líbilo, kdyby místo 1000 Kč dostal jen 100 Kč.

Vidíte, na každé maličkosti záleží. A tak je tomu i v životě. Někdo si myslí, že když se jednou nepomodlí, když jednou zalže, když jednou neudělá úkol, jednou nepůjde v neděli na mši svatou – bez vážného důvodu – že se nic nestane. Ale zapamatujme si, co řekl Pán Ježíš: „Kdo je věrný v maličkosti, je věrný i ve velké věci.“

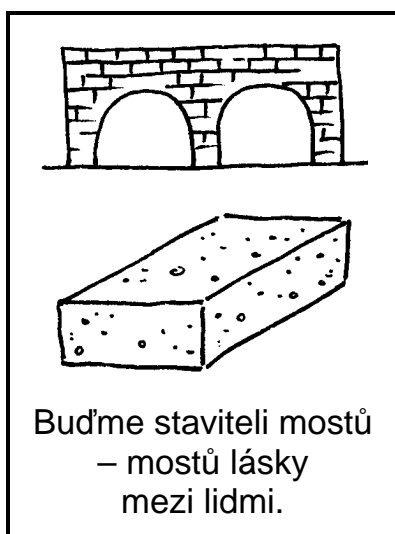
Úkol: Zeptám se rodičů, v které „maličkosti“ bych se měl zlepšit, a pokusím se o to.

26. NEDĚLE V MEZIDOBÍ: Lk 16,19-31 (C)

Téma: Boháč a Lazar

Předmět: Cihla

Krátká úvaha předem: Lazarové jsou všude kolem nás. Jsou to nejen materiálně chudí, ale i chudí na lásku, na přátelství, na vztahy, na práci, na uznání... Boháčů je rovněž plno. Naplnili svá srdce vším možným, kromě Boha. Bůh v něm už nemá místo, ale přesto chce všechny zachránit. Jak?

Námět k promluvě: Kněz přinese cihlu (místo cihly může použít i velkou krabici zabalenou v šedém papíru = symbol kamenného kvádrů). Ptá se, k čemu cihla slouží. Co všechno se dá z cihel postavit? Dům – poskytuje člověku bezpečí, dává domov; plot nebo zeď – chrání, ale i rozděljuje; most – spojuje dvě strany...

Most bývá postaven přes řeku, přes údolí nebo i přes propast. A o jedné propasti jsme slyšeli v dnešním evangeliu. Byla to propast mezi boháčem a Lazarem. Ta propast nebyla jenom po smrti, ale existovala už za jejich života. Boháč měl velké bohatství, pěkný palác, krásné šaty a nejlepší jídla. U jeho dveří lehal Lazar, který byl plný vředů a měl hlad. Boháč se však o Lazara vůbec nezajímal! Nedal mu ani to, čeho měl nadbytek a sám to nestačil spotřebovat. I psi se chovali k Lazarovi lépe než boháč!

A Pán Ježíš v tomto příběhu, který vyprávěl farizeům, řekl, že ta propast mezi boháčem a Lazarem zůstala i na věčnosti. Tam se však situace obrátila. Jak by si býval boháč přál, aby mu Lazar ulehčil trápení, ale propast už nebylo možno překročit. Na to byl čas pouze za života.

I dnes může být mezi mnoha lidmi propast. Bývá to propast nejen mezi bohatými a chudými, ale i mezi mladými a starými, zdravými a nemocnými, domácími a cizími, šikovnými a nešikovnými, oblíbenými a neoblíbenými, úspěšnými a neúspěšnými... Každý člověk má, dokud žije, příležitost tuto propast překlenout. Máme být staviteli mostů.

Nejlepší příklad nám v tom dal Pán Ježíš. On – Boží Syn – se z lásky k nám stal člověkem a překlenul tak propast mezi člověkem a Bohem. On sám je prvním stavitelem mostů (lat. pontifex). Zároveň je i mostem, který nás převede do Boží náruče.

Kněz vyzve děti (zvláště ty starší), aby jmenovaly, jak můžeme mezi lidmi „postavit most“ a zrušit propast: pomoci – ať finančně, materiálně nebo prací, naslouchat, všimnout si, co kdo potřebuje, usmát se, podat ruku, pozdravit, odpustit, napsat dopis, rozdělit se, modlit se za druhé, hrát si s tím, kdo není oblíbený, být kamarád... Každý pojem můžeme napsat na jednu „cihlu“ (= obdélník z papíru), a z nich pak vytvořit na nástěnce „most lásky“. Na dvou pilířích mohou být napsány protiklady, které lidi rozdělují (např. bohatý – chudý).

Úkol: Komu pomohu v blízkém okolí a jak?

27. NEDĚLE V MEZIDOBÍ: Lk 17,5-10 (C)

Téma: Pane, dej nám více víry

Předmět: Papírový drak

Krátká úvaha předem: Víra souvisí s důvěrou. Když tato důvěra chybí nebo je malá, chybí i láska a naděje. Ctnost víry, naděje a lásky vede člověka ke službě, ale ani největší práce pro Boží království nemá být důvodem k pyšce, protože původcem všeho je Bůh.

Námět k promluvě: Kněz přinese papírového draka s usměvavým obličejem. Drak, který má odvahu svěřit se větru a **věřit**, že ho vítr ponese, vylétne vysoko a dělá radost dětem i dospělým. Podívejme se, co ho „drží“. Jednak je to šňůra, kterou je spojen se svým „tvůrcem“. Kdyby se přetrhla, stal by se drak neovladatelným a někde by později uvízl. Kostra má tvar kříže. Bez tohoto vyztužení by se drak ve větru brzy rozpadl. I pro křesťana je kříž posilou v těžkostech.

Další zajímavostí je, že drak může vystoupit vysoko jen v protivětru. Možná bychom my, křesťané, měli v životě rádi vítr v zádech, ale to bychom pak také „vysoko nedoletěli“.

Na ocase musí mít drak přiměřenou zátěž, jinak sebou zmítá sem a tam, nemůže klidně postát. I my potřebujeme malé každodenní kříže, abychom nebyli lehkovážní a domýšliví. Samozřejmě, že zátěž nesmí být příliš těžká, jinak bychom se zas neodlepili od země.

Nejdůležitější je zkušenost, že vítr nese (srv. vítr = Boží Duch). I Duch Svatý člověka přenáší přes všechna úskalí. Kdo to nezkusil, měl by si připomenout, jaká cesta vede k víře a důvěře: Nejdříve je třeba poznávat, co Bůh říká (svědomí, Písmo ...), pak je třeba tato slova poslouchat a plnit. Ten, kdo to vyzkouší, kdo se Bohu odevzdá a spolehne se na něj, zakusí, že ho Bůh nese, že je mu blízko, že ho nikdy neopouští. **To je víra.**

Co jsme slyšeli v evangeliu? Apoštolové prosili Pána Ježíše: „Dej nám více víry!“ Pán Ježíš jim na to odpověděl, že stačí, aby měli víru jako hořčičné zrnko. To je totiž velice malé, ale má velkou sílu a životnost. Stejně tak živá víra přemáhá i největší překážky, protože pak už nejednáme my, ale Bůh, v kterého důvěřujeme.

Úkol: Jít pouštět draky (je-li to možné).

Důvěřuj v Boha,
on tě ponese
přes všechny těžkosti.

Umím děkovat
lidem i Bohu?

28. NEDĚLE V MEZIDOBÍ: Lk 17,11-19 (C)

Téma: Deset malomocných

Předmět: Bonboniéra

Krátká úvaha předem: Vedle milosrdného Samaritána se dnes setkáváme se Samaritánem vděčným. Zbýlých devět malomocných bylo sice uzdraveno tělesně, ale nedotklo se to jejich srdce. Pro uzdravení srdce (= spásu) je nezbytný postoj vděčnosti.

Námět k promluvě: Kněz přinese bonboniéru. Děti si mohou myslet, že bonboniéra je pro ně. My si však s její pomocí chceme dnes připomenout jedno velké umění: umění poděkovat. Když chceme někomu poděkovat, můžeme mu přinést dárek. Tato bonboniéra

proto pro nás bude symbolem vděčnosti, i když děkovat můžeme různým způsobem. Kněz se ptá dětí, zda dovedou děkovat. Uvádějí příklady, za co komu děkujeme.

Aby člověk mohl děkovat, nesmí považovat věci za samozřejmé. A to nejen ty, které pro nás dělají naši blízcí (maminka, tatínek, sourozenci, učitelé, kamarádi...), ale i ty, které pro nás dělá Bůh. Stačí se rozhlédnout kolem sebe, a máme stále za co Bohu děkovat. Neměli bychom na to zapomenout žádný den.

O čem jsme slyšeli v dnešním evangeliu? Ježíš uzdravil deset malomocných. Jen jeden z nich se však k němu vrátil, děkoval mu a chválil Boha. Ježíš tak mohl uzdravit nejen jeho tělo, ale i srdce. Učme se tedy od tohoto Samaritána opravdové vděčnosti.

A ještě slůvko rodičům. Dnes se dost často rozmáhá nespokojenost a reptání. Zkusme se zamyslet nad touto větou německého spisovatele Dietricha Bonhoeffera: „Nevděčnost začíná zapomináním. Ze zapominání vzniká lhostejnost, z lhostejnosti nespokojenost, z nespokojenosti zklamání, ze zklamání zloba. Vděčnému člověku Bůh ukazuje cestu ke spáse. Ptej se sám sebe, proč je tvé srdce tak mrzuté, tak těžkopádné, tak unavené, tak sklíčené. Není to z nevděku?“

Úkol: Poděkovat Bohu alespoň za tři věci, které jsem dnes zažil nebo uviděl.

29. NEDĚLE V MEZIDOBÍ: Lk 18,1-8 (C)

Téma: *Soudce a vdova*

Předmět: *Pružina na posilování*

Krátká úvaha předem: Doba před příchodem Syna člověka je dobou vytrvalé modlitby. Oč spíše se ujme člověka spravedlivý Bůh než nespravedlivý soudce, kterého je třeba obtěžovat a umluvit! Bůh neočekává mnohomluvnost, ale víru.

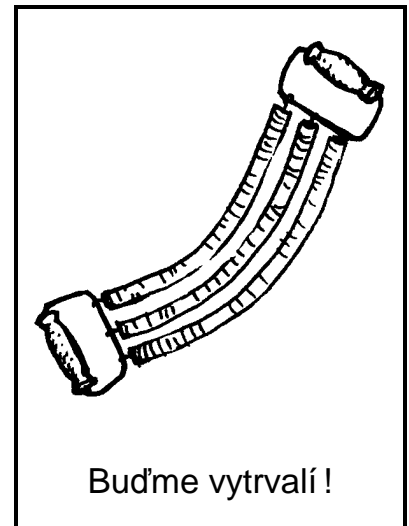
Námět k promluvě: Kněz přinese pružinu na posilování. Ptá se, k čemu tato věc slouží. Když někdo má tuto pomůcku pod gaučem, pomůže mu? Bude zdravější, silnější, krásnější...? A když ji někdo vytáhne a použije jednou za měsíc? Jednou za 14 dní? Kdy mu bude opravdu dobře sloužit a splní svůj účel? Když se ji naučí používat každý den. (Poprvé to jde ztěžka, ale postupně člověk pružinu natáhne víc a víc bez větších obtíží.) Když něco děláme pravidelně, ať se nám chce nebo ne, říkáme tomu, že jsme vytrvalí.

Dnes jsme slyšeli Ježíšovo podobenství o tom, že je třeba se vytrvale a pravidelně modlit. Ne proto, že by Bůh potřeboval, abychom ho přemlouvali a umlouvali, vždyť on sám chce pro nás to nejlepší a ví, co potřebujeme! Ale proto, že **my** se potřebujeme pravidelně s Bohem setkávat, mluvit s ním, ptát se ho a naslouchat mu. Jen tak můžeme pravdivě poznávat sami sebe, ujasnit si, co je pro nás dobré, a poznávat, jak se v které chvíli máme zachovat. Nesmíme zapomenout, že modlitba neslouží jen k tomu, aby Bůh splnil naše prosby a přání. Bůh není automat!

Srovnejme si třeba tyto dvě modlitby: Petr se modlí: „Pane Bože, dej, ať se učitel změní a zítra dostanu jedničku!“ Pavel se modlí: „Pane Bože, proč dostávám špatné známky? Co mám dělat, abych se zlepšil? Co dělám špatně?“ – Co myslíte, která modlitba je správnější?

Kdybychom se modlili jen jednou za čas, když nás zrovna něco tíží, podobali bychom se člověku, který chce posilovat, ale vytáhne posilovací náramek jen několikrát za rok. Jestliže chceme Bohu přiblížit své srdce, musíme být v modlitbě vytrvalí.

Úkol: Pravidelná modlitba.

Připravuje Marie Špačková

Nová evangelizace

přednáška u příležitosti Jubilea katechetů a učitelů náboženství
Řím, Aula Pavla VI., neděle 10. prosince 2000

Kardinál Joseph Ratzinger

prefekt Kongregace pro nauku víry

Lidský život se neuskutečňuje sám od sebe. Náš život je otevřenou otázkou. Je to neuzavřený projekt, který má být dokončen a uskutečněn. Základní otázkou každého člověka je: Jak se dá uskutečnit ono „stát se člověkem“? Jak se naučit umění žít? Jak najít cestu ke štěstí?

Evangelizovat znamená ukazovat tuto cestu, učit umění žít. Ježíš řekl na začátku svého veřejného života: „Přišel jsem, abych přinesl radostnou zvěst chudým“ (*Lk 4, 18*). Tato slova znamenají: Já mám odpověď na vaši základní otázku. Já vám ukážu cestu života, cestu ke štěstí. A dokonce: Já jsem touto cestou!

Největší chudobou je neschopnost radovat se, omrzlost životem, který se zdá být absurdním a nesmyslným. Tato chudoba je dnes velmi rozšířená, a to v různých formách, ať už ve společnosti materiálně bohaté, či v chudých zemích. Neschopnost radosti produkuje neschopnost lásky, závist, lakomství a všechny podoby nelásky, které ničí život jednotlivce i světa. Proto potřebujeme novou evangelizaci. Jestliže „umění žít“ zůstane neznámé, všechno ostatní přestane fungovat. Ale toto umění není předmětem vědy, toto umění může zprostředkovat jen ten, kdo MÁ život, ten, kdo je zosobněním evangelia.

I. Struktura a metoda nové evangelizace

1. Struktura

Dříve než budu hovořit o základních tématech nové evangelizace, chtěl bych říci pár slov o její struktuře a odpovídající metodě. Církev evangelizuje neustále. Cestu evangelizace nikdy nepřerušila. Každý den slaví eucharistické tajemství, slouží svátostmi, hlásá slova života – Boží slovo, zasazuje se o spravedlnost a lásku. A tato evangelizace přináší ovoce: dává světlo a radost, ukazuje mnoha osobám cestu života. Mnozí lidé žijí, aniž by to věděli, ze světla a nadšení vyvěrajícího z této trvalé evangelizace.

Nicméně pozorujeme progresivní proces odkřesťanštění a ztráty základních lidských hodnot, což je znepokojující. Velká část současného lidstva nenachází v permanentní evangelizaci církve evangelium, to znamená uspokojivou odpověď na otázku: Jak žít?

Proto se snažíme mimo permanentní evangelizaci, která nebyla a nikdy nebude přerušena, o novou evangelizaci, které by věnovala pozornost ta část světa, jež nebyla dotčena evangelizací „klasickou“.

Všichni potřebují evangelium. Evangelium je určeno všem, nejen určitému okruhu lidí, a proto máme povinnost hledat nové cesty, jak přinést evangelium všem lidem. Avšak zde se rodí také pokušení: pokušení netrpělivosti, pokušení hledat okamžitě velký úspěch, získávat velké počty lidí. Ale to není Boží metoda! Pro Boží království, a tudíž i pro evangelizaci, která je nástrojem a nositelem Božího království, platí vždy podobenství o hořčičném semínku (*srov. Mk 4,31-32*). Boží království začíná stále znovu jako znamení semínka. Nová evangelizace nemůže znamenat, že ihned přitáhneme novými rafinovanějšími metodami velké masy těch, kteří se vzdělili od církve. Ne, to není příslib nové evangelizace.

Nová evangelizace chce říci: Nespokojujeme se se skutečností, že z hořčičného semínka vyrostl velký strom univerzální církve. Nemysleme si, že stačí to, že v jeho větvích mohou najít své místo nejrůznější ptáci – ale mějme odvalu začínat znovu s pokorou malého semínka a nechme na Bohu, kdy a jak poroste (*Mk 4,26-29*).

Velké věci začínají vždy z malého semínka a masové akce jsou vždy pomíjivé. Teilhard de Chardin ve své vizi procesu evoluce hovoří o „bílém počátku“ (*le blanc des origines*). Počátek nových druhů je neviditelný a neuchopitelný vědeckým výzkumem. Základy jsou skryty, jsou příliš malé. Jinak řečeno: Velké skutečnosti začínají v pokoře. Nechme stranou to, zda a do jaké míry měl už tenkrát Teilhard pravdu ve svých evolucionistických teoriích. Zákon neviditelných počátků říká tuto pravdu, pravdu přítomnou právě v Božím jednání v dějinách: „Nevyvolil jsem si tě proto, že jsi velký, ba naopak – jsi nejmenší mezi národy. Vyvolil jsem si tě proto, že tě miluji,“ říká Bůh izraelskému národu ve Starém zákoně a vyjadřuje tak základní paradox dějin spásy.

Ano, Bůh nepočítá s početnými masami. Vnější moc není znamením jeho přítomnosti. Potvrzuje to velká část Ježíšových podobenství, které odrážejí tento způsob Božího jednání. Odpovídají tak na obavy apoštolů, kteří očekávali ještě další události a mesiášská znamení, a to události typu Satanovy nabídky Ježíšovi: „Toto všechno – všechna království světa – ti dám...!“ (*Mt 4,9*).

Je pravda, že sv. Pavel měl na konci svého života dojem, že přinesl evangelium až na sám konec země. Křesťané však byli roztroušeni v malých komunitách po světě. Podle světského posuzování byli bezvýznamní. Ve skutečnosti byli kvasem, který proniká celé těsto, a nesli v sobě budoucnost světa (*srov. Mt 13,33*).

Staré přísloví říká: „Úspěch není jméno Boží“. Nová evangelizace se musí podřídit tajemství hořčičného semínka a nevyžadovat, aby vyprodukovala ihned velký strom. My zijeme buď v přílišné jistotě velkého stromu, který již existuje, a nebo naopak v netrpělivosti, že nemáme strom větší a životnější. Místo toho musíme přijmout tajemství, že církev je v jednom okamžiku zároveň velkým stromem i malinkým semínkem. V dějinách spásy existuje vždy současně Velký Pátek i Velikonoční neděle...

2. Metoda

Z výše nastíněné struktury nové evangelizace vyplývá také odpovídající metoda. Je pravda, že máme používat v rozumné míře moderní metody, aby nám druzí naslouchali, a nebo lépe řečeno: aby se hlas Pána stal přístupným a pochopitelným. Nejde nám o to, aby lidé naslouchali nám, nesnažíme se zvětšit svou moc a rozšířit naše instituce, ale chceme sloužit dobrou lidí a lidstva tím, že dáváme prostor Tomu, který je Život. Toto zřeknutí se vlastního já a odevzdání se Kristu pro spásu lidí je základní podmínkou opravdové služby evangeliu. „Já jsem přišel ve jménu svého otce, a nepřijímáte mě. Přejde-li jiný ve vlastním jménu, toho přijmete.“, říká Pán (*Jan 5,43*).

Znamením antikrista je to, že mluví ve svém vlastním jménu. Znamením Syna je jeho jednota s Otcem. Syn nás přivádí k trinitární jednotě – k cirkulaci věčné lásky, jejíž osoby jsou „čisté vztahy“, čirý akt (*actus purus*) darování se a přijímání. Trinitární obraz viditelný v Synu, jenž nemluví ve svém vlastním jménu, ukazuje způsob života opravdového evangelizátora.

Evangelizace není tedy jednoduše způsob mluvení, ale je to způsob života. Evangelizovat znamená žít v naslouchání a stát se hlasem Otce. „On totiž nebude mluvit sám ze sebe, ale bude mluvit to, co uslyší“, říká Pán o Duchu Svatém (*Jan 16,13*). Tato kristologická a pneumatologická forma evangelizace je současně formou ekleziologickou: Pán a Duch tvoří církve, sdělují se v církvi. Zvěst Ježíše Krista, zvěst o Božím království, předpokládá naslouchání jeho hlasu v hlasu církve. „Nemluvit vlastním jménem“ znamená mluvit jako ten, kdo je vyslán církví.

Z tohoto pravidla zřeknutí se sebe vyplývají velmi praktické důsledky. Všechny rozumné a morálně přijatelné metody je třeba studovat. Je povinností osvojit si tyto schopnosti komunikace. Slova a způsob vyjadřování však nemohou zasáhnout lidskou osobnost v celé její hloubce, na niž se orientuje evangelium.

Před několika málo lety jsem četl životopis nejlepšího kněze našeho století, dona Didima, faráře z Bassano del Grappa. V jeho poznámkách jsou zlatá slova, ovoce jeho života modlitby a meditace. Co se týče našeho tématu řekl don Didimo například: „Ježíš kázal ve dne, v noci se modlil.“ Takovou krátkou poznámkou chtěl říci: Ježíš chtěl apoštoly získat od Boha. To platí stále. Lidi nemůžeme získávat my sami. Je třeba, abychom je obdrželi od Boha pro Boha. Všechny metody jsou prázdné bez základu modlitby. Slova, která hlásáme, by měla být stále ponořena do intenzivního života modlitby.

Máme dosáhnout posledního kroku. „Ježíš kázal ve dne, v noci se modlil,“ ale to není všechno. Jeho vnitřní život byl – jak to ukazuje velmi krásným způsobem evangelium sv. Lukáše – cestou směrem ke kříži, výstupem do Jeruzaléma. Ježíš nezachránil svět pomocí krásných slov, ale skrze své utrpení a svou smrt. Toto jeho utrpení je nevyčerpatelným zdrojem života pro svět. Utrpení dává jeho slovu sílu.

Pán Ježíš sám – když rozšířil a zvýraznil podobenství o hořčičném semínku – formuloval tento zákon plodnosti ve slovech o obilném zrně, které umírá, když padne do země (*Jan 12,24*). I tento zákon je platný až na konec světa a – společně s tajemstvím hořčičného semínka – je základem pro novou evangelizaci. Celé dějiny to dokazují.

Stačí se podívat na dějiny křesťanství. Chtěl bych zde připomenout pouze začátek evangelizace v životě sv. Pavla. Úspěch jeho poslání nebyl ovocem velkého řečnického umění a nebo pastorační prozíravosti. Plodnost byla založena na utrpení, na účasti na Kristově kříži (*srov. 1 Kor 2,1-5; 2 Kor 5,7; 11,30; Gal 4,12-14*). „Nebude vám dáno jiné znamení, jenom znamení proroka Jonáše,“ řekl Pán. Znamení Jonáše je Kristus ukřižovaný. Jeho svědkové doplňují to, „co zbývá vytrpět do plné míry Kristových útrap“ (*Kol 1,24*). Ve všech historických obdobích se stále znovu ověřuje pravdivost slov Tertuliánových: „Krev mučedníků je semenem nových křesťanů.“

Sv. Augustin říká totéž velmi krásným způsobem, když interpretuje 21. kapitolu sv. Jana, kde jsou důvěrně spojena slova proroctví o Petrově mučednictví a o jeho pastýřském úkolu, to znamená, kde je ustanovení Petrova primátu. Sv. Augustin komentuje úryvek *Jan 21,16* následujícím způsobem: „Pas mé beránky“ – to znamená trp pro moje ovečky (*Sermo Guelf. 32 PLS 2, 640*).

Matka nemůže dát život dítěti bez utrpení. Každý porod vyžaduje utrpení a přináší utrpení. A stát se křesťanem je porod. Řekněme to ještě jednou slovy Pána: Království Boží působí násilí (*Mt 11,12; Lk 16,16*), ale násilí Boží je utrpení a kříž. Nemůžeme dávat život druhým, aniž bychom dávali život svůj. Proces zřeknutí sebe sama, jak bylo řečeno výše, je konkrétní formou – vyjádřenou různými způsoby – jak darovat vlastní život. A pamatujme na slova Vykupitele: „Kdo ztratí svůj život pro mne a pro evangelium, zachrání si ho.“ (*Mk 8,36*).

II. Základní obsahy nové evangelizace

1. Obrácení

Pokud jde o obsahy nové evangelizace, je především potřeba mít na paměti neoddělitelnost Starého a Nového zákona. Základní obsah Starého zákona je shrnut v poselství Jana Křtitele: „Obráťte se!“ Neexistuje přístup k Ježíši Kristu bez Jana Křtitele. Není možné přijít k Ježíši, aniž bychom odpověděli na výzvu Předchůdce. Ježíš přijal Janovo poselství v syntéze vlastního kázání: *Mk 1,15*. Řecké slovo pro obrácení (metanoia) znamená: změnit smýšlení, udělat otazník nad vlastním i společným způsobem života, nechat vstoupit Boha do hodnocení mého života, neřítit se již obvyklými názory. Obrátit se znamená v důsledku nežít tak, jak žijí všichni; nedělat to, co dělají všichni; nepovažovat se za ospravedlněné v pochybných, nejasných (dvojakých) a špatných skutcích jen proto, že ostatní to dělají také. Začít vidět svůj vlastní život Božíma očima. Hledat tedy dobro, i když je nepohodlné. Nezaměřo-

vat se na úsudek mnohých, na úsudek lidí, ale na úsudek Boží. Jinými slovy: hledat nový styl života, nový život.

To však neznamená moralismus. Redukovat křesťanství na morálku znamená odcizit se podstatě Kristova poselství, jímž je dar nového přátelství, dar společenství s Ježíšem, a tudíž i s Bohem. Kdo se obrátí ke Kristu, ten si nechce vytvořit vlastní morálku. Nehodlá si svými vlastními silami vybudovat vlastní dobrotu. „Obrácení“ (metanoia) znamená právě opak: znamená to vyjít ze své spokojenosti, objevit a přijmout vlastní nedostatečnost – potřebu druhých a Druhého, jeho odpuštění, jeho přátelství. Neobrácený život je ospravedlněním sebe sama (nejsem horší než druzí), zatímco konverze je pokora v důvěrném odevzdání sama sebe Druhému, Lásce, která se stává měřítkem a kritériem mého vlastního života.

Je třeba, abychom si uvědomili i sociální aspekt konverze. Je pravdou, že konverze je především osobní akt – akt personalizace. Já se separuji od formule „žít jako všichni“ (již se necítím ospravedlněn faktem, že všichni dělají to, co já) a nacházím před Bohem své vlastní já, svoji osobní zodpovědnost. Ale opravdová personalizace je vždy také nová a hlubší socializace. „Já“ se otevírá znovu „ty“ v celé své hloubce, a tak se znovu rodí „my“. Jestliže styl života na světě připomíná nebezpečí de-personalizace, nežítí mého vlastního, ale cizího života, života mnoha jiných, pak v konverzi se má uskutečnit nové „my“ na společné cestě s Bohem. Když hlásáme obrácení, máme nabídnout také společenství života, společný prostor pro nový životní styl. Evangelizovat se nedá pouze slovy. Evangelium tvoří život a společenství na cestě. Obrácení čistě individuální nemá trvání.

2. Boží království

V povolání ke konverzi života je zahrnuta jako základní podmínka zvěst o živém Bohu. Teocentrismus je základem Ježíšova poselství a má být také srdcem nové evangelizace. Klíčovým slovem Ježíšova hlásání je Boží království. Ale Boží království není nějaká věc, sociální nebo politická struktura, nějaká utopie. Boží království je Bůh. Boží království chce říci: Bůh existuje. Bůh žije. Bůh je přítomen a působí ve světě, v našem – v mém – životě. Bůh není nějakou vzdálenou „poslední skutečností (kauzou)“. Bůh není „velkým architektem“ deismu, který vytvořil stroj světa a nyní stojí mimo. Naopak! Bůh je skutečností nejmíce přítomnou a rozhodující v každém skutku mého života, v každém okamžiku dějin.

Ve své přednášce na rozloučenou na své katedře na Univerzitě v Münsteru řekl teolog J. B. Metz věci, které by od něj nikdo neočekával. Metz byl v minulosti zastáncem antropocentrismu. Opravdová událost křesťanství prý byl antropologický obrat, sekularizace, objevení sekularity světa. Potom Metz vyučoval politickou teologii a zdůrazňoval politický charakter víry. Později učil o „nebezpečné paměti“ a nakonec vyučoval narativní teologii. Po této dlouhé a těžké cestě nám dnes tento teolog říká: „Opravdový problém dnešní doby je „krize Boha“, absence Boha, kamuflovaná prázdnotou religiozitou. Teologie by se měla vrátit

k tomu, aby byla skutečně TEO-logií, mluvením o Bohu a s Bohem.“ Metz má pravdu. To „jediné nezbytné“ pro člověka je Bůh. Otázka po Boží existenci – zda Bůh je, a nebo není – je zcela zásadní a mění úplně všechno. Bohužel také my křesťané žijeme často tak, jako by Bůh neexistoval („*si Deus non daretur*“). Žijeme podle sloganu: „Bůh neexistuje, a pokud ano, nepřichází.“

A proto má evangelizace především hovořit o Bohu, hlásat jediného pravého Boha: Stvořitele – Posvětitel – Soudce (*srov. Katechismus katolické církve*).

I zde je třeba mít na paměti praktický aspekt. Boha nelze poznat pouhými slovy. Nějakou osobu také nepoznáme, když o ní máme informace jen „z druhé ruky“. Hlásat Boha znamená uvádět do vztahu k Němu: učit modlitbě. Modlitba je víra v činnost. A pouze ze zkušenosti ze života s Bohem vyplyne také zřejmost jeho existence. Proto jsou tak důležité školy modlitby a komunity modlitby. Jde o spojení osobní modlitby („ve svém pokojíčku“, pouze před Božíma očima), modlitby společné „paraliturgické“ („lidová zbožnost“) a modlitby liturgické.

Ano, liturgie je především modlitbou. Její zvláštnost spočívá ve skutečnosti, že jejím prvotním předmětem nejsme my sami (jako v soukromé modlitbě a lidové zbožnosti), nýbrž Bůh. Liturgie je aktem božským, Bůh jedná – a my odpovídáme na jeho jednání.

Řeč o Bohu a mluvení s Bohem mají jít vždy ruku v ruce. Zvěst o Bohu je průvodcem ke společenství s Bohem v bratrském společenství, založeném a oživovaném Kristem. Proto liturgie (a svátosti) není tématem, které je souběžné s naším hlásáním živého Boha, nýbrž je přímo konkretizací našeho vztahu s Bohem.

V tomto kontextu mi dovoluňte jednu zásadní poznámku k otázce liturgie. Náš způsob slavení liturgie je často příliš racionalistický. Liturgie se stává vyučováním, jehož kriteriem je „nechat pochopit“. Důsledkem tohoto přístupu je nezřídka banalizace tajemství, převaha našich slov, opakování vět, které se nám zdají pro lidi přijatelné a příjemné. To je však omyl ne pouze teologický, ale též psychologický a pastorační. Vlna ezoterismu, rozšíření východních technik praktikujících uvolnění a sebevyprázdnění, ukazuje, že v naší liturgii cosi chybí. Právě v dnešním světě potřebujeme ticho, potřebujeme tajemství, které nás převyšuje, potřebujeme krásu.

Liturgie není vynálezem celebrujícího kněze a nebo skupiny specialistů. Liturgie (ritus) je růst organického procesu během staletí, nese v sobě ovoce zkušenosti víry všech generací. I když účastníci snad nechápu všechna jednotlivá slova, vnímají hluboký smysl, přítomnost tajemství, které proniká všechna slova. Centrem liturgického konání není celebrant. Celebrant nestojí před lidem ve svém vlastním jménu – nemluví ze sebe a pro sebe, ale „in persona Christi“. Nezáleží na schopnostech celebranta, ale pouze na jeho víře, ve které se zrcadlí Kristus. „On musí růst, já však se menšit“ (*Jan 3,30*).

3. Ježíš Kristus

V tomto zamyšlení se téma Bůh již rozšířilo a konkretizovalo v tématu Ježíš Kristus. Pouze v Kristu a skrze Krista se téma Bůh stává skutečně konkrétním. Kristus je Emanuel, Bůh s námi. On je zviditelnění slov „Jsem, který jsem“, je odpovědí na deismus. Dnes je velké pokušení redukovat Ježíše Krista, Božího Syna, pouze na Ježíše historického, na pouhého člověka. Ne že by se nezbytně negovalo Ježíšovo Božství, ale určitými metodami se „destiluje“ z Bible Ježíš, který je na naši míru. Je to Ježíš možný a pochopitelný v parametrech naší historie. Ale tento „Ježíš historický“ je artefaktem, obrazem svých autorů, a ne obrazem živého Boha (*srov. 2 Kor 4,4n; Kol 1,15*). Ježíš víry není mýtem. Mytologickou postavou je tak zvaný Ježíš historický, objevený různými interprety. Dvě stě let dějin „Ježíše historického“ zobrazují věrně dějiny filosofie a různých ideologií tohoto období.

V rámci této přednášky se nemohu pustit do tématu hlásání Vykupitele. Chtěl bych krátce podtrhnout dva důležité aspekty. První je následování Krista. Ježíš se nabízí jako cesta pro můj život. Následování Ježíše neznamená napodobovat člověka Ježíše. Takové pokušení by nutně ztroskotalo a bylo by anachronismem. Následování Krista má cíl daleko vyšší: sjednotit se s Kristem, což znamená také dojít sjednocení s Bohem. Taková slova znějí možná divně uchu moderního člověka. Ale ve skutečnosti máme všichni žízeň po nekonečnu, po štěstí bez hranic. Dějiny všech revolucí posledních dvou století se dají vysvětlit pouze touto touhou. Droga se dá vysvětlit pouze takto. Člověk se nespokojí s řešeními pod úrovní božství. Ale všechny cesty nabídnuté „hadem“ (*Gn 3,5*) – což je světská moudrost – ztroskotávají. Jediná cesta je společenství s Kristem, realizovatelné ve svátostném životě. Následování Krista není otázkou morálky, ale je tématem „mysterickým“, spojením božského jednání a naší odpovědi.

Tak nacházíme v tématu následování jiný střed kristologie, na který chci poukázat. Je to tajemství Velikonoc, kříže a vzkříšení. V rekonstrukcích „Ježíše historického“ téma kříže obvykle nemá význam. V „měššácké“ (tj. konzumní, povrchní) interpretaci se kříž stává událostí, které se lze vyhnout; je to událost bez teologického významu. V interpretaci revoluční se stává heroickou smrtí jednoho rebela. Skutečnost je však jiná. Kříž přísluší k Božímu tajemství. Je to výraz Boží lásky až do konce (*Jan 13,1*). Následování Krista je účastí na jeho kříži, sjednocením s jeho láskou, přetvořením našeho života, který se stává zrodem nového člověka stvořeného podle Boha (*srov. Ef 4,24*). Kdo se vyhne kříži, ten mine podstatu křesťanství (*srov 1 Kor 2,2*).

4. Věčný život

Posledním ústředním prvkem každé opravdové evangelizace je věčný život. Máme dnes s novou silou v každodenním životě hlásat naši víru. Chtěl bych zde poukázat pouze na jeden aspekt, který se dnes často při hlásání Krista zatemňuje: Zvěstování Božího království je hlásáním Boha přítomného, Boha, který nás zná, naslouchá nám, Boha, který vstupuje do

našich dějin, aby nastolil spravedlnost. Toto hlásání je proto také ohlašování soudu, zvěstí o naší odpovědnosti. Člověk nemůže a nesmí dělat, co sám chce. Každý bude souzen. Bude vydávat počet ze svých skutků. Tato jistota má cenu pro mocné stejně jako pro obyčejné lidi. Kde se tato skutečnost uznává, tam jsou vytyčeny hranice každé světské moci.

Bůh koná spravedlnost, a pouze On může být s konečnou platností spravedlivý. Nám se to podaří tím více, čím více jsme schopni žít pod Božím pohledem a sdělovat světu pravdu o soudu. Článek víry o Božím soudu a jeho vliv na formování svědomí je tak ústředním obsahem evangelia a je opravdu dobrou zprávou. Je jí pro všechny ty, kteří trpí nespravedlností světa a hledají spravedlnost. Naplňuje se také spojení mezi Božím královstvím a „chudými“ – trpícími a těmi všemi, o nichž hovoří blahoslavenství horského kázání. Oni jsou chráněni jistotou soudu, jistotou, že spravedlnost existuje.

Pravý obsah článku o soudu, o Bohu soudci, je tento: Existuje spravedlnost! Nespravedlnosti světa nemají v dějinách poslední slovo. Spravedlnost existuje. Jen ten, kdo si nepřeje, aby nastala spravedlnost, se může proti této pravdě postavit. Jestliže vezmeme vážně soud a skutečnost odpovědnosti, která pro nás z toho plyne, pochopíme lépe druhý aspekt tohoto poselství, a to je vykoupení – skutečnost, že Ježíš na kříži přijímá naše hříchy. Bůh sám se v utrpení svého Syna stal advokátem nás hříšníků a umožňuje nám pokání, dává naději kajícímu hříšníkovi, vyjádřenou úžasným způsobem ve slovech sv. Jana: „Před Bohem upokojíme své srdce, ať nás obviňuje z čehokoliv, neboť Bůh je větší než naše srdce a zná všecko“ (*srov. 1 Jan 3,19n*).

Dobrota Boží je nekonečná, ale my nemůžeme tuto dobrotu redukovat na strojenou vyumělkovanost bez pravdy. Pouze když budeme myslet na spravedlivý Boží soud, když budeme mít hlad a žízeň po spravedlnosti (*srov. Mt 5,6*), otevřeme své srdce a svůj život Božímu milosrdenství. Jak vidíme, není pravda, že víra ve věčný život je nevýznamná pro život pozemský. Naopak! Pouze tehdy, když měřítkem našeho života bude věčnost, bude také tento život na zemi velký a jeho hodnota bude nekonečná. Bůh není konkurentem našeho života, ale je garantem naší velikosti.

Tak se tedy vraťme tam, odkud jsme vyšli: k Bohu! Jestliže dobře předáváme křesťanské poselství, nehovoříme o velkém množství věcí (pravd). Křesťanské poselství je ve skutečnosti velmi jednoduché. Hovoříme o Bohu a o člověku, a tak řekneme všechno.

Příloha Katechetického věstníku č. 1-2/2001-02

Přeložila: Marie Špačková

Další texty na z Jubilea katechetů jsou k dispozici na: <<http://katechet.cirkev.cz>>.